

Kraków: Muzeum AK otworzyło wystawę stałą o swoim patronie - gen. Emilu Fieldorfie "Nilu"

Opublikowano: 25 marca 2025 - 15:05

Muzeum Armii Krajowej otworzyło wystawę stałą poświęconą swojemu patronowi - Emilowi Fieldorfowi "Nilowi". Ekspozycja opowiada o życiu generała od czasów dzieciństwa w Krakowie, przez służbę wojskową i działalność konspiracyjną, aż po wyrok śmierci.

Podczas wtorkowego wernisażu dyrektor Muzeum AK Jarosław Szarek podkreślił, że nową ekspozycją stałą instytucja oddaje hołd jej patronowi.

"Generał Emil Fieldorf całe życie konsekwentnie służył dobru. Ale przez zło został pokonany, zło o wyjątkowo perfidnym obliczu. Żyjemy w czasach, gdy nie lubimy wielkich słów, ale on był bohaterem, symbolem oporu i walki w czasie II wojny światowej, walki z okupantem niemieckim, za którą Polska poniosła tak ogromną stratę" - zaznaczył podczas wernisażu dyrektor muzeum.

Motywy przewodnim wystawy są cytaty - historyków, członków rodziny, przełożonych oraz samego "Nila". Pierwsza część ekspozycji przybliży prywatne życie generała, koncentrując się na jego dzieciństwie i młodości. Część druga poświęcona została wojskowemu życiorysowi Emila Fieldorfa: służbie w Legionach, armii II Rzeczypospolitej oraz w konspiracji. Ostatnia część opowiada o losach generała w komunistycznej rzeczywistości w latach 1945-1953, przede wszystkim o jego aresztowaniu przez UB, procesie i wyroku śmierci. Do dziś nie jest znane miejsce pochówku "Nila".

"Gen Fieldorf Nil to wybitna postać, jeden z najwyższych dowódców Wojska Polskiego. Dziś, w 130. rocznicę jego urodzin, odnajduje swoje miejsce. Tu możemy poznać jego historię, jako człowieka i jako żołnierza, osobę niezłomną. Ta wystawa pokazuje, że pomimo tego, że komuniści chcieli, aby pamięć o "Nilu" została zakopana i kolejne pokolenia się o nim nie dowiedziały, jest odwrotnie; pamięć trwa. To historia człowieka, który może stanowić przykład, być dla nas powodem do dumy" - powiedziała pełnomocnik dyrektora ds. realizacji projektów dr Dorota Koczwańska-Kalita.

W części poświęconej prywatnemu życiu Emila Fieldorfa zwiedzający znajdą historyczny plan Krakowa z początku XX w. z zaznaczonymi 13 punktami związanymi z bohaterem. Znalazły się wśród nich m.in. kościół św. Mikołaja, w którym Emil został ochrzczony, trzy szkoły, w których się uczył oraz grób matki na cmentarzu Rakowickim. Obok umieszczono współczesne fotografie tych miejsc. W gablocie zaprezentowano osobiste przedmioty należące do gen. "Nila" przekazane do Muzeum Armii Krajowej przez członków jego rodziny, m.in.: szachy, taboret, młynek do kawy, różaniec i krzyż, które przywiózł w 1940 r. z Jerozolimy, a także fotografie, listy i zeszyty córki.

W drugiej części związanej z II wojną światową znalazł się m.in. fragment filmu fabularnego "Generał Nil" w reżyserii Ryszarda Bugajskiego. Na trzech elektronicznych ekranach zwiedzający mogą zapoznać się z informacjami o roli, jaką Fieldorf odgrywał w konspiracji: wysokiego oficera Komendy Głównej Armii Krajowej, szefa Kierownictwa Dywersji oraz twórcy konspiracyjnej organizacji "NIE". Uwzględniono tam także pierwsze aresztowanie Fieldorfa przez Sowieców w 1945 r. i jego prawie trzyletni pobyt w łagrach.

Powstanie tej wystawy było możliwe m.in. dzięki pamiątkom, które mieszkająca w Kanadzie wnuczka generała Zofia Zarkadas przekazała Muzeum AK w 2023 roku. Podczas wernisażu wystawy zostało odtworzone nagranie, w którym zaznaczyła, że przedmioty znalazły "właściwe miejsce i opiekę w jego rodzinnym mieście Krakowie".

"Jestem już ostatnią osobą, która jako dziecko mogła choć przez parę krótkich lat przebywać z nim. Moje wspomnienia są ciągle wyraźne i cenne. Wtedy w domu było spokojnie, miło, ciekawie. Jednak pewnego dnia wszystko się zmieniło, mój kochany dziadek zniknął. Rodzina nasza, jak wiele polskich rodzin, żyła w czasach okrutnych, ponosząc konsekwencje tzw. morderstw sądowych. Był to bardzo długi okres milczenia, w którym Emil Fieldorf i wielu polskich bohaterów nie mogło zaistnieć" - powiedziała Zofia Zarkadas, dziękując muzeum za przywracanie pamięci o nim.

Gen. Emil Fieldorf ps. "Nil" (1895-1953) był legionistą, oficerem WP, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej. W czasie okupacji dowodził Kedywem, potem pełnił funkcję zastępcy Komendanta Głównego AK oraz tworzył organizację konspiracyjną "NIE". Aresztowany przez komunistyczne władze w 1950 r., został skazany na karę śmierci i stracony trzy lata później. Był najwyższym rangą dowódcą Armii Krajowej zamordowanym po wojnie przez komunistów, Od 2001 r. krakowskie Muzeum AK nosi jego imię.

<https://www.portalsamorzadowy.pl/polityka-i-spoleczenstwo/krakow-muzeum-ak-otworzylo-wystawe-stala-o-swoim-patronie-gen-emilu-fieldorfie-nilu,603855.html?mp=promo>